

Till Socialdepartementet
Dnr S2020/05621/FS

Stockholm 20201028

Apotekarsocieteten remissvar kring ”Ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård – ett system, många möjligheter” (SOU 2020:36) (Dnr S2020/05621/FS)

Apotekarsocieteten är en ideell förening med ca 5 200 medlemmar och vars stadgar godkänts av regeringen. Föreningens syfte är att verka för en bra utveckling och användning av läkemedel. Medlemmarna återfinns inom hela läkemedelskedjan från tidig forskning, utveckling, kvalitet, tillverkning och användning och representerar olika professioner i denna kedja. För att uppnå en bra utveckling och användning av läkemedel främjar Apotekarsocieteten kunskaps- och kompetensutveckling inom läkemedelsområdet.

Apotekarsocieteten ställer sig positiv till de förslag som utredningen tagit fram. Förslagen är viktiga för att uppnå jämlik vård och en hälso- och sjukvård som kan hantera och implementera de förändringar som krävs baserat på hög förändringstakt och nya behandlingsmöjligheter. Apotekarsocieteten har även följande kommentarer kring specifika områden enligt nedan.

Kompetensutveckling inom läkemedelsområdet

Strategisk och kontinuerlig kompetensutveckling är viktigt för alla professioner inom hälso- och sjukvården, vilket Apotekarsocieteten även lyft i tidigare remissvar (SOU 2016:2, SOU 2020:19). Utvecklingen av mer avancerade läkemedel som används såväl inom den specialiserade vården som utanför sjukhus ställer nya och högre krav på samarbete mellan professioner samt utbildning i denna hantering.

Apotekarsocieteten föreslår att legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal regelbundet ska genomgå obligatorisk fort- och vidareutbildning för eventuell re-certifiering (bibehålla sin legitimation). Vidare föreslår Apotekarsocieteten att man inom grundutbildningarna för legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inkluderar utbildningsmoment som bidrar till att stärka det tvärprofessionella samarbetet.

Apotekens roll

Apotekarsocieteten vill påtala öppenvårdsapotekens viktiga roll i hälso- och sjukvården, och föreslår att apoteken blir en lagstadgad del av hälso- och sjukvården för att skapa förutsättningar för en integrerad samverkan i vårdkedjan. Det bör även finnas system för hur apoteken kan ta del av samma kunskapsunderlag som förskrivare. Inte sällan hamnar legitimerade apoteksfarmaceuter i situationer där man måste ta ställning till exempelvis doseringar, vilket försvåras då vården och apoteken inte delar samma underlag som stöd för dessa ställningstaganden. Den viktiga patientdialogen försämras när olika hälso- och sjukvårdsaktörer inte har tillräcklig eller samstämmig information. Detta kan förbättras vid implementation av nationella läkemedelslistan, men den bör efter sitt införande vidareutvecklas med funktioner som möjliggör kommunikation mellan förskrivare och apotek.

Forskningens roll i omställningen

Att forskning ingår i primärvårdens uppdrag är angeläget. Regeringen vill enligt den nationella strategin för life science (N2019.06) att fler kliniska studier ska förläggas i Sverige. När vården ställer om till en vård som i hög utsträckning bedrivs nära hemmet, måste forskningen följa denna utveckling. En ökad andel patienter med svåra kroniska sjukdomar vårdas i primärvården snarare än på sjukhusförlagd specialistmottagning. Detta medför att klinisk forskning som berör dessa patienter och deras sjukdomar kräver primärvårdens deltagande och engagemang.

Flera viktiga frågor relaterat till forskningens roll har redan belysts i tidigare betänkanden. Även om direktivet inte är att direkt adressera forskningsfrågor så finns det ytterligare ett perspektiv som är värt att belysa, nämligen patientperspektivet. Det är viktigt att skilja på vård och forskning, men också som deltagare i forskning kan patienten gynnas. En studiepatient genomgår ofta noggranna undersökningar och täta kontroller. Den vårdgivare som medverkar i forskningen är i regel uppdaterad med de senaste forskningsrönen inom aktuella området. Utöver det kan sjuka patienter i en interventionsstudie få möjlighet att prova en ny behandling som de inte annars kunnat få tillgång till. Studiepatienter kan också värdesätta att få vara med och bidra till forskning som kan vara till nytta även för andra.

Fler patienter bör få möjlighet att delta i forskning och studier inom primärvård och specialiserad vård i hela Sverige. Idag är möjligheten att delta i studier sammankopplad med närhet till sjukhus eller geografiskt life science-kluster. Ur ett jämlikhetsperspektiv bör fler patienter ges samma möjlighet, oavsett var i landet de bor. Genom att öka möjligheten för patienter som har svårt att resa av exempelvis hälsomässiga- eller sociala skäl, ökar även sannolikheten att forskningen blir mer representativ för hela landet.

Det pågår satsningar inom Läkemedelsverket (Förstudien om virtuella kliniska prövningar) och Kliniska Studier Sverige (förstudien om användning av satellitsites samt förstudien om att främja möjligheterna till att bedriva klinisk forskning och kliniska studier inom primärvården) som kommer att ge viktig kunskap om och verktyg till hur hela Sverige kan delta i klinisk forskning.

Apotekarsocieteten anser att det är av stor vikt att dessa aspekter tas med i det fortsatta arbetet.

Förstärkt analyskapacitet på Socialdepartementet

Apotekarsocieteten är mycket positiv till förslaget att stärka och utveckla arbetet kring nationell uppföljning. Med den snabba utvecklingen inom hälso- och sjukvårdsområdet blir uppföljningsarbetet mycket viktigt.

Vänliga hälsningar

Karin Meyer
Karin Meyer, VD, PhD
Apotekarsocieteten
Postadress: Box 1136, 111 81 Stockholm
Telefon/mobil: 08-723 50 61
E-post: karin.meyer@apotekarsocieteten.se
www.apotekarsocieteten.se